

Asesiad Llwybrau Cerdded i Ysgolion RhCT

Llwybrau i Ysgol Sant Ioan Fedyddiwr yr
Eglwys yng Nghymru ac Ysgol Gymunedol
Aberdâr

Mawrth 2025

YMWADIAD CYFFREDINOL:

Cafodd yr adroddiad yma ei baratoi gan Redstart o blaid Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ("y Cleient") ac mae at ddefnydd a budd y Cleient yn unig yn unol â'r cytundeb rhwng y Cleient a Redstart y cafodd gwasanaethau Redstart eu cyflawni oddi tano. Heblaw am atebolrwydd nad oes modd ei eithrio yn ôl y gyfraith, dydy Redstart ddim yn derbyn unrhyw atebolrwydd i unrhyw barti arall mewn perthynas â chynnwys yr adroddiad yma.

Er y cymerwyd gofal wrth lunio'r adroddiad yma, mae'r casgliadau a'r argymhellion sydd ynddo yn seiliedig ar wybodaeth a gafodd ei darparu gan drydydd parti ("Gwybodaeth Trydydd Parti"). At ddibenion yr adroddiad yma, mae Redstart wedi dibynnu ar yr Wybodaeth Trydydd Parti a chymryd yn ganiataol ei bod yn gywir ac yn gyflawn. Nid yw wedi gwirio gwybodaeth o'r fath yn annibynnol at ddibenion yr adroddiad yma. Dydy Redstart ddim yn gwneud unrhyw gynrychiolaeth, gwarant nac ymgymeriad (datganedig neu ymhlyg) yng nghyd-destun Gwybodaeth Trydydd Parti a dydy Redstart ddim yn cymryd nac yn derbyn cyfrifoldeb am ddigonolrwydd, cyflawnrwydd na chywirdeb yr adroddiad yng nghyd-destun yr Wybodaeth Trydydd Parti sy'n sail iddo.

RHYDDID GWYBODAETH:

Mae Redstart yn deall ac yn cydnabod rhwymedigaethau a chyfrifoldebau cyfreithiol yr Awdurdod o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (y "Ddeddf") ac mae'n llwyr werthfawrogi y gallai fod yn ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu unrhyw wybodaeth sydd ganddo o dan delerau'r Ddeddf.

Cynnwys

1. Cyflwyniad	1
2. Aliniad Polisi	2
3. Gweithdrefnau	4
4. Lleoliad y Safle a Llwybr Cerdded	5
5. Arolygon Cerddwyr/Traffig	31
6. Materion Cymdeithasol	33
7. Data Gwrthdrawiadau	34
8. Trosolwg Llwybr	35
9. Casgliad ac Argymhellion	39

1. Cyflwyniad

1.1 Mae Redstart wedi cael ei gomisiynu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf i gynnal asesiad er mwyn pennu argaeledd y llwybr(au) cerdded canlynol yn Aberdâr:

- **Prif Lwybr** - Cylchfan Cwm-bach i Ysgol Uwchradd Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru.
- **Is-lwybr 1** – Abercwmbol i Ysgol Gymunedol Aberdâr.
- **Is-lwybr 2** — Gorsaf Derminws Glynhafod i Heol Caerdydd (gan ymuno **ag Is-lwybr 1** i Ysgol Gymunedol Aberdâr).

1.2 A siarad yn gyffredinol, bydd llwybr ar gael os yw'n ddigon diogel i ddisgybl gerdded ar ei ben ei hun, neu yng nghwmni oedolyn priodol, gan ddibynnu ar oedran y disgybl. Yn rhan o waith asesu'r llwybr cerdded, bydd asesiad o'r peryglon sy'n wynebu plant a'r rhieni/cynhalwyr sy'n eu hebrwng ar hyd y llwybr rhwng y cartref a'r ysgol angen yn cael ei gynnal.

1.3 Bydd asesiadau o'r fath yn dilyn Darpariaethau Statudol Llywodraeth Cymru ar yr Asesiad Risg o Lwybrau Cerdded i'r Ysgol, fel y nodir yn Narpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr 2014.

2. Aliniad Polisi

- 2.1 Mae Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 yn nodi'r fframwaith cyfreithiol y gwneir darpariaethau teithio oddi mewn iddo ar gyfer dysgwyr sy'n teithio o'r cartref i'r ysgol. Ym mis Mehefin 2014, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr i gynorthwyo awdurdodau lleol i roi'r Mesur ar waith.
- 2.2 Mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd gyfreithiol i asesu anghenion teithio dysgwyr sy'n cerdded i'r ysgol. Mae'r Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr yn galluogi awdurdodau lleol i benderfynu a yw llwybr i'r ysgol 'ar gael' (diogel) i'w gerdded neu'n cael ei ystyried 'ddim ar gael' (anniwel) a'r mesurau diogelu y gellid eu rhoi ar waith i sicrhau bod y llwybr 'ar gael' (yn ddiogel) i'w gerdded neu y gall ddod yn 'ddiogel'.
- 2.3 Mae dogfen Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r materion a ganlyn gael eu hystyried wrth asesu llwybr;

Er mwyn i lwybr gael ei ddosbarthu'n un sydd ar gael (diogel) mae angen i'r llwybr fod;

- Yn droedffordd ddigonol barhaus ar ffyrdd sy'n cludo traffig canolog i drwm; **neu**
- "Camau i lawr" ar ffyrdd sydd â llif traffig isel ond llinellau gweld digonol i roi digon o rybudd ymlaen llaw i yrrwyr a cherddwyr; **neu**
- Ar ffyrdd gyda llif traffig isel iawn, dim "camau i lawr", ond digon o linellau gweld da i roi digon o rybudd ymlaen llaw.

Os oes angen croesffordd, argymhellir bod un o'r mesurau diogelwch canlynol:

- Lloches i gerddwyr; **neu**
- Gwelededd – dylai fod yn ddigon da i ganiatáu i gerbydau stopio'n ddiogel (o ystyried y rheol cyflymder yr 85fed canradd, mae pellteroedd stopio cerbydau fel y rhai a nodir yn Rheolau'r Ffordd Fawr); **neu**
- Digon o fylchau yn llif y traffig a'r llinell weld i ganiatáu digon o gyfleoedd i groesi'n ddiogel; **neu**
- Digon o gyfleusterau croesi (er enghraifft, croesfannau sebra, pelican); **neu**
- Digon o gamau i gerddwyr wrth y goleuadau traffig (gan gynnwys llochesi angenrheidiol); **neu**
- Digon o Hebryngwyr Croesfan Ysgol (pobl lolipop).

- 2.4 Dylid ystyried y wybodaeth ganlynol fel y manylir yn y ddogfen Teithio gan Ddysgwyr a'i chrynhai isod;
- a) Cyfyngiadau cyflymder o gwmpas neu gerllaw ysgolion;
 - b) Llif traffig dwy ffordd a gofnodir mewn Unedau Ceir Teithwyr (PCUs) - mae llif traffig isel yn cael ei bennu o dan 400 o gerbydau mewn cyfnod o awr, llif traffig canolig rhwng 400 ac 840 a llif traffig trwm dros 840 o gerbydau yr awr. Asesir bod ffordd â llai na 240 o gerbydau yr awr yn ddiogel i'w chroesi, sy'n cyfateb i 1 cerbyd bob 15 eiliad;
 - c) Mae angen dadansoddiad o fylchau mewn traffig am 5 munud yn olynol. Ystyrir bod 4 bwch o fewn cyfnod o 5 munud o'r fath yn dderbyniol. Ar gyflymder cerdded o 1 metr yr eiliad bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad tra bydd angen bwch mwy o tua 10 i 12 eiliad ar eraill;
 - d) Hanes gwrthdrawiadau blaenorol am 3 blynedd o leiaf;
 - e) Lled, cyflwr, a gwelededd llwybr troed. Ar ffyrdd â llif traffig isel gellir tybio fel arfer bod llain ymyl y gall plentyn a'r rhiant sy'n ei hebrwng gamu arni pan fydd traffig yn mynd heibio yn darparu llwybr sydd ar gael;
 - f) Lle mae angen croesi ffyrdd, argymhellir y dylid ystyried argaeledd cyfleusterau croesi megis llochesi canolog, croesfannau cerddwyr neu arwyddion traffig;
 - g) Dylid ystyried llifogydd posibl ac, os oes angen, nodweddion diogelwch gan gynnwys arwyddion, goleuadau, rhwystrau diogelwch;
 - h) Unrhyw newidiadau arfaethedig i'r ardal a allai gael effaith ar lwybrau cerddwyr;
 - i) Croesfannau rheilffordd;
 - j) Perygl cymdeithasol a achosir gan unrhyw ymddygiad gwrthgymdeithasol posibl;
 - k) Unrhyw newidiadau i nodweddion y bobl sy'n cerdded y llwybr.
- 2.5 Mae Perygl Cymdeithasol yn agored i ddehongliadau gwahanol ac mae'n oddrychol. O ran mesur perygl cymdeithasol, dylai tystiolaeth fod ar fael i nodi unrhyw beryglon o'r fath.
- 2.6 Wrth gynnal asesiadau risg, argymhellir bod awdurdodau lleol yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau/asiantaethau sydd ag arbenigedd mewn (gan gynnwys cyfrifoldeb am) fynd i'r afael â pherygl cymdeithasol a'i fesur. Mae gan yr Heddlu neu Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu gyfrifoldeb am droseddu, anhrefn ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, tra bod y Byrddau Lleol Diogelu Plant yn gyfrifol am faterion diogelu/amddiffyn plant.
- 2.7 Mae eu cyfranogiad yn cynnwys cyfnewid gwybodaeth, asesu, a rheoli unrhyw risgiau o'r fath. Felly, nid yw Redstart wedi'i gomisiynu i nodi materion yn ymwneud â pheryglon cymdeithasol a achosir gan ymddygiad gwrthgymdeithasol.

3. Gweithdrefnau

3.1 Ymweliad Safle

3.1.1 Cynhaliwyd asesiad safle cerdded i ymchwilio i'r llwybr ac i nodi peryglon / gwaith adfer posibl sydd ei angen er mwyn darparu llwybr cerdded diogel. Cafodd y llwybr ei gerdded ar adegau i ddal amodau traffig arferol yn ystod yr amser yr oedd plant ysgol yn cerdded y llwybr.

3.1.2 Rhestrir isod enghreifftiau o beryglon safle nodweddiadol a fydd yn cael eu hystyried o ganlyniad i'r asesiad cerdded:

- Rhyng-welededd rhwng gyrwyr a cherddwyr, ar hyd y llwybr ac ar gyffyrdd bach;
- Nifer uchel o draffig wrth groesfannau a mathau o gerbydau sy'n defnyddio'r llwybr;
- Cyflwr wyneb y llwybr troed, lled defnyddiadwy, a chysylltedd rhwng llwybrau troed cyfagos;
- Unrhyw ddail sydd wedi gordyfu sy'n rhwystro symudiadau cerddwyr/sy'n culhau'r lled defnyddiadwy;
- Cerbydau'n parcio ar y droedffordd gan achosi rhwystr/gan gulhau'r lled defnyddiadwy.

3.2 Gwybodaeth i'w Darparu

3.2.1 Mae'r wybodaeth ganlynol i'w darparu yn rhan o'r asesiad:

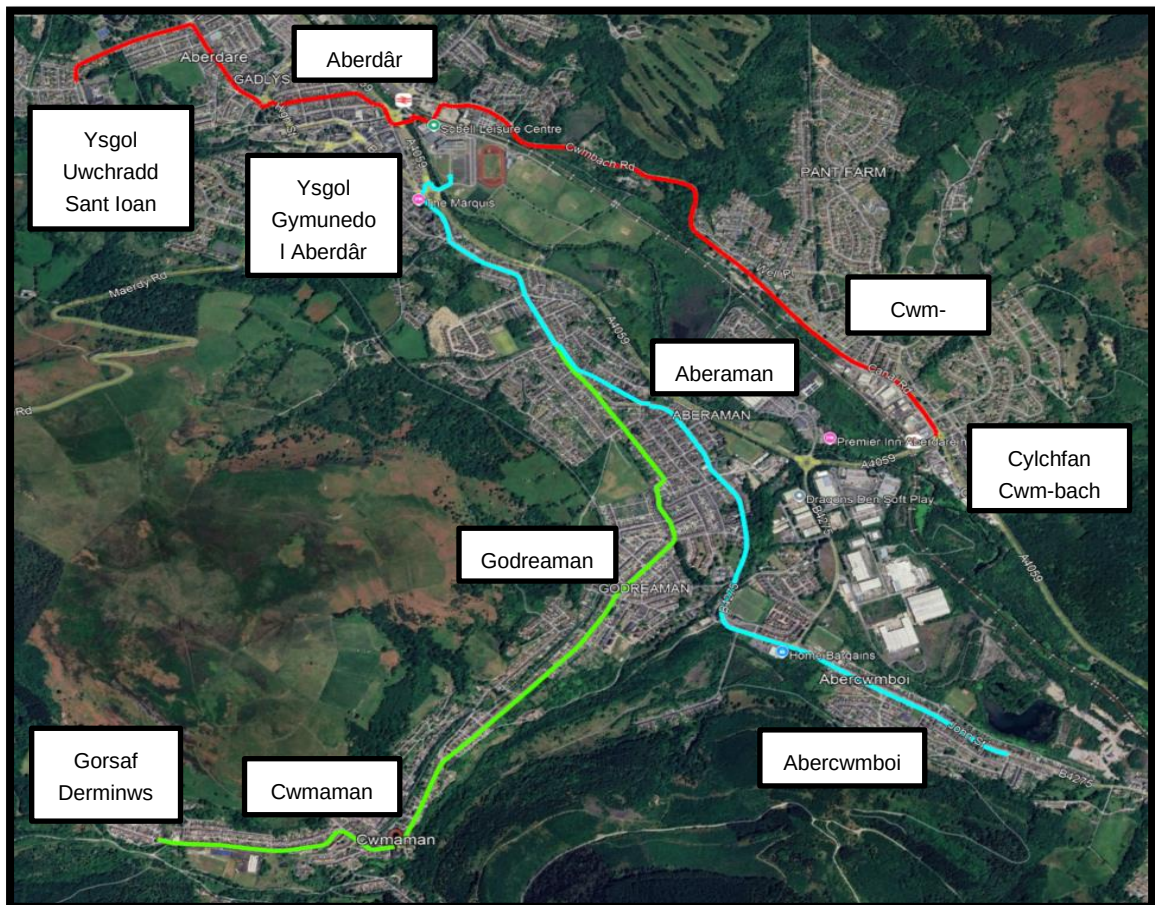
- a) Cynllun yn dangos y llwybrau a aseswyd;
- b) Adroddiad yn nodi peryglon/risgiau posibl ac adferiad posibl ar gyfer pob perygl posibl a nodwyd.

4. Lleoliad y Safle a Llwybr Cerdded

4.1 Trosolwg o'r Llwybr (Prif Lwybr ac Is-llwybrau cyfagos)

- 4.1.1 Mae'r **Prif Lwybr** rhwng Cylchfan Cwm-bach ac Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru. Mae dau Is-llwybr arall i Ysgol Gymunedol Aberdâr hefyd wedi'u hasesu'n rhan o'r adroddiad, gyda'r tri llwybr wedi'u dangos yn **Nelwedd 4.1** isod.

Delwedd 4.1 – Llwybrau i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru ac Ysgol Gymunedol Aberdâr (Llun © 2024 Airbus)

- **Prif Lwybr** - Cylchfan Cwm-bach i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru ar hyd yr A4059 Heol y Gamlas, Heol Cwm-bach, tanllwybr i Ganolfan Hamdden Sobell, cyswllt pont droed i Stryd y Dug, Stryd Dean, Stryd Caerloyw, Stryd Seymour, Stryd Fawr, Heol Gadlys, Heol Glan i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru.
- **Is-llwybr 1** – Abercwmboi i Ysgol Gymunedol Aberdâr ar hyd y B4275, Teras Bronallt, Stryd John, Teras Trem y Parc, gan fynd heibio i Home Bargains, Heol Caerdydd, gan ddefnyddio croesfan a reolir gan signalau i groesi'r A4059 i Ysgol Gymunedol Aberdâr.

- **Is-llwybr 2** — Gorsaf Derminws Glynhafod i Ysgol Gymunedol Aberdâr ar hyd Heol Glanaman, Heol y Mynydd, Ffordd Fforchaman, Heol Brynmair, Heol y Jiwbilf, Teras Brynheulog, Stryd Bedford, Stryd y Rhaglyw, Heol Caerdydd, Stryd Lewis, Heol Caerdydd (gan ymuno ag **Is-llwybr 1** i Ysgol Gymunedol Aberdâr).

4.2 **Prif Llwybr** - Cylchfan Cwm-bach i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru

- 4.2.1 Mae darnau di-dor o droedffordd, gyda chyfleoedd croesi a goleuadau stryd ar hyd y llwybr. Yn gyffredinol, mae llwybrau troed ar hyd y llwybr yn ddigon llydan i ganiatáu i gerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddidrafferth. Mae hyn yn lleihau ar gyfer rhai rhannau byr gyda'r gofyniad i gerddwyr naill ai ildio i'w gilydd neu groesi i ochr arall y ffordd. Mae'r llwybr rhwng Ysgol Gymunedol Aberdâr, Cwm-bach a Glandâr eisoes ar gael ac yn cael ei ddefnyddio bob dydd. Mae cysylltiadau i / o ysgolion cynradd yn yr ardaloedd hyn eisoes ar gael ac yn cael eu defnyddio bob dydd. Lle'r oedd angen croesi ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod gwrthdaro rhwng cerbydau/cerddwyr yn risg isel.
- 4.2.2 Darperir cysylltedd rhwng llwybrau troed drwy gydol y daith gan groesfannau sebra, signalau traffig a mannau croesi heb eu rheoli eraill.
- 4.2.3 Mae'r terfyn cyflymder yn amrywio drwy'r llwybr hwn, ac mae terfyn cyflymder o 40mya yn ei le ar hyd Heol y Gamlas. Yna mae'n amrywio rhwng terfyn cyflymder o 30/20 mya y tu hwnt i Heol Cwm-bach am weddill y llwybr, a gwelwyd bod y llif cerbydau yn gymedrol.
- 4.2.4 Mewn mannau, roedd angen clirio llystyfiant i wella lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio a gwelededd i gerddwyr
- 4.2.5 Tynnwyd ffotograffau 4.1 i 4.29 ar hyd y llwybr cerdded ac fe'u dangosir isod.

Ffotograff 4.1 – Croesfan heb ei rheoli gyda lloches i gerddwyr i'r gogledd o Gylchfan Cwm-bach

Ffotograff 4.2 – Culhau arwyneb lleol/anwastad oherwydd gwreiddiau coed ar droedffordd ddwyreiniol Heol y Gamlas

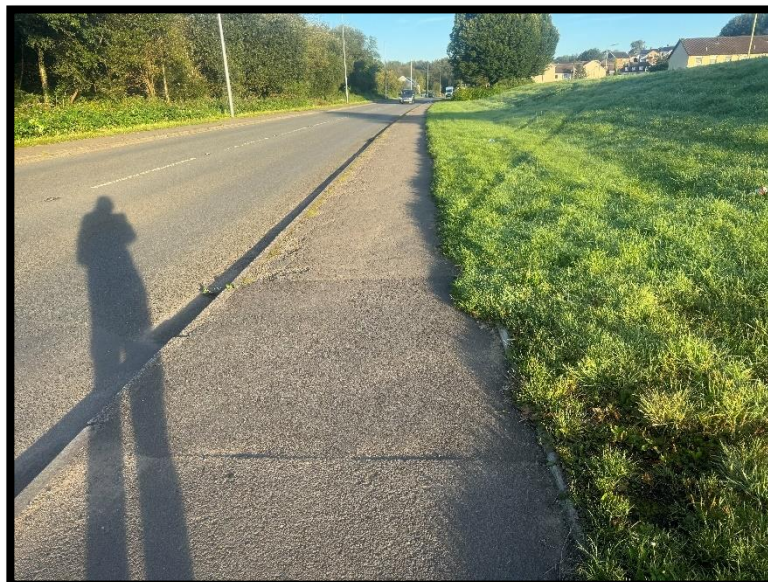
Ffotograff 4.3 – Croesfan â signalau i'r gogledd o Heol y Bont

Ffotograff 4.4 – Parcio ar droedffordd ddwyreiniol Heol y Gamlas

Ffotograff 4.5 – Llystyfiant wedi gordyfu ar y ddau lwybr troed ar Heol y Gamlas yn lleihau'r lled defnyddiadwy

Ffotograff 4.6 – Pacio ar droedffordd i'r gorllewin o gyffordd Pant-Y-Cerdin

Ffotograff 4.7 – Llystyfiant wedi gordyfu ar lwybr troed gorllewinol Heol y Gamlas yn lleihau'r lled defnyddiadwy

Ffotograff 4.8 – Cyffordd lydan wrth y fynedfa i'r orsaf betrol ar Heol y Gamlas

Ffotograff 4.9 – Man croesi heb ei reoli rhwng llwybrau troed ar Heol Cwm-bach

Ffotograff 4.10 – Llwybr troed yn culhau ar hyd y wal ar Heol Cwm-bach

Ffotograff 4.11 – Llwybr troed lleol yn culhau oherwydd arglawdd ar oledf ar Heol Cwm-bach

Ffotograff 4.12 – Troedffordd gul ar ochr ddeheuol Heol Cwm-bach gyda llystyfiant yn lleihau'r lled defnyddiadwy

Ffotograff 4.13 – Man gwasgu lleol gyda llystyfiant wedi gordyfu ar hyd Heol Cwm-bach yn lleihau'r lled defnyddiadwy

Ffotograff 4.14 – Troedffordd gul gyda llystyfiant wedi gordyfu cyn y parth 20mya ar Heol Cwm-bach

Ffotograff 4.15 – Llystyfiant wedi gordyfu gyferbyn â Heol Ty-Draw, Heol Cwm-bach

**Ffotograff 4.16 – Croesfan â signalau cyn y bont i gerddwyr ar y ffordd fynediad i
Ganolfan Hamdden Sobell**

Ffotograff 4.17 – Dynesfa at bont cerddwyr dros yr A4059

Ffotograff 4.18 – Parcio ar droedffordd ar hyd Stryd Dean

**Ffotograff 4.19 – Cyrbiau cefn wrth gefn gyda biniau olwynion yn lleihau'r llwybr troed y
gellir ei ddefnyddio ar hyd Stryd Caerloyw**

**Ffotograff 4.20 – Cyrbiau cefn wrth gefn gyda biniau olwynion yn lleihau'r llwybr troed y
gellir ei ddefnyddio ar hyd Stryd Seymour**

Ffotograff 4.21 – Croesfan â signalau ar Stryd Seymour

Ffotograff 4.22 – Croesfannau heb eu rheoli gyda llochesau i gerddwyr ar gael ar bob un o'r breichiau cylchfan rhwng y Stryd Fawr a Heol Gadlys.

Ffotograff 4.23 – Croesfan sebra ar Heol Gadlys.

Ffotograff 4.24 – Cyrbiau cefn wrth gefn yn lleihau llwybr troed y gellir ei ddefnyddio ar Heol Gadlys.

Ffotograff 4.25 – Parcio ar droedffordd ar Heol Gadlys yn lleihau lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio

Ffotograff 4.26 – Man croesi heb ei reoli rhwng llwybr troed dwyreiniol a gorllewinol ar Heol Gadlys

Ffotograff 4.27 – Croesfan â signalau ar Heol Gadlys

Ffotograff 4.28 – Cyrbiau cefn wrth gefn gyda biniau yn lleihau'r llwybr troed y gellir ei ddefnyddio ar Heol Glan.

Ffotograff 4.29 – Parcio ar droedffordd ar Heol Glan yn lleihau lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio

4.3 Is-llwybr 1 - Abercwmboi i Ysgol Gymunedol Aberdâr

- 4.3.1 Mae darnau di-dor o droedffordd, gyda chyfleoedd croesi a goleuadau stryd ar hyd y llwybr. Yn gyffredinol, mae llwybrau troed ar hyd y llwybr yn ddigon llydan i ganiatáu i gerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddidrafferth. Mae hyn yn lleihau ar gyfer rhai rhannau byr gyda'r gofyniad i gerddwyr naill ai ildio i'w gilydd neu groesi i ochr arall y ffordd. Mae'r llwybr rhwng Ysgol Gymunedol Aberdâr, Abercwmboi ac Aberaman eisoes ar gael ac yn cael ei ddefnyddio bob dydd. Cysylltiadau i / o Ysgolion Cynradd yn yr ardaloedd hyn - Capcoch, Oaklands, Blaengwawr, Caradog, Parc Aberdâr, Cwmdâr, YGG Aberdâr, Ysgol Gynradd Tref Aberdâr yr Eglwys yng Nghymru ac Ysgol Gynradd y Santes Fererid Eglwys Gatholig Rhufain - hefyd ar gael eisoes ac yn cael eu defnyddio bob dydd.
- 4.3.2 Lle'r oedd angen croesi ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod gwrthdaro rhwng cerbydau/cerddwyr yn risg isel.
- 4.3.3 Darperir cysylltedd rhwng llwybrau troed drwy gydol y daith gan groesfannau sebra, signalau traffig a mannau croesi heb eu rheoli eraill.
- 4.3.4 Mae'r terfyn cyflymder yn amrywio ar hyd y llwybr hwn rhwng 20 mya a 30mya, a gwelwyd bod y llif cerbydau yn gymedrol.
- 4.4.4 Mewn mannau, mae angen clirio llystyfiant i wella lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio a gwelededd i gerddwyr
- 4.4.5 Tynnwyd ffotograffau 4.30 i 4.39 ar hyd y llwybr cerdded ac fe'u dangosir isod.

Ffotograff 4.30 – Parcio ar droedffordd ar y B4275 Stryd John yn lleihau lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio

Ffotograff 4.31 – Croesfan heb ei rheoli gydag ynys lloches i gerddwyr ar y B4275 Heol Caerdydd y tu allan i Ysgol Gynradd Oaklands

Ffotograff 4.32 – Coed yn hongian ar hyd y droedffordd ar y B4275 Heol Caerdydd

Ffotograff 4.33 – Croesfan sebra y tu allan i'r neuadd snwcer ar y B4275 Heol Caerdydd

Ffotograff 4.34 – Croesfan sebra ger cyffordd Stryd Gwawr â'r B4275 Heol Caerdydd

**Ffotograff 4.35 – Croesfan a reolir gan signalau ger cyffordd Stryd y Clwb â'r B4275 Heol
Caerdydd**

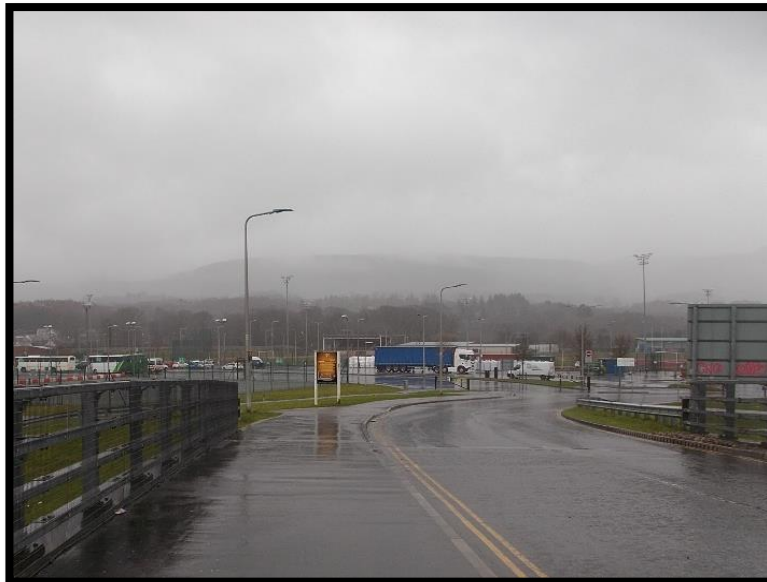
**Ffotograff 4.36 – Croesfan heb signalau gydag ynys hollti ar Gaerdydd
Stryd ger y gyffordd gyda'r A4059**

Ffotograff 4.37 – Croesfan a reolir gan signalau gydag ynys loches i gerddwyr ar yr A4059

Ffotograff 4.38 – Llwybr Teithio Llesol i fynedfa Ysgol Gymunedol Aberdâr

Ffotograff 4.39 – Llwybr Teithio Llesol i fynedfa Ysgol Gymunedol Aberdâr

4.4 **Is-llwybr 2** – Gorsaf Derminws Glynhafod i'r B4275 Heol Caerdydd (gan ymuno ag **Is-llwybr 1**)

- 4.4.1 Mae darnau di-dor o droedffordd, gyda chyfleoedd croesi a goleuadau stryd ar hyd y llwybr. Yn gyffredinol, mae llwybrau troed ar hyd y llwybr yn ddigon llydan i ganiatáu i gerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddidrafferth. Mae hyn yn lleihau ar gyfer rhai rhannau byr gyda'r gofyniad i gerddwyr naill ai ildio i'w gilydd neu groesi i ochr arall y ffordd. Mae'r llwybr rhwng Ysgol Gymunedol Aberdâr, Godreaman ac Aberaman eisoes ar gael ac yn cael ei ddefnyddio bob dydd. Mae cysylltiadau i/o Ysgolion Cynradd - Cwmaman, Oaklands, Blaengwawr, Caradog, Parc Aberdâr, Cwmdâr, YGG Aberdâr, Ysgol Gynradd Tref Aberdâr yr Eglwys yng Nghymru ac Ysgol Gynradd y Santes Fererid Eglwys Gatholig Rhufain - yn yr ardaloedd hyn hefyd eisoes ar gael ac yn cael eu defnyddio bob dydd.
- 4.4.2 Lle'r oedd angen croesi ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod gwrthdaro rhwng cerbydau/cerddwyr yn risg isel.
- 4.4.3 Darperir cysylltedd rhwng llwybrau troed drwy gydol y daith gan groesfannau sebra, signalau traffig a mannau croesi heb eu rheoli eraill.
- 4.4.4 Y terfyn cyflymder ar hyd yr is-llwybr hwn yw 20mya a gwelwyd bod llif cerbydau yn isel i gymedrol.
- 4.4.5 Mewn mannau, roedd angen clirio llystyfiant i wella lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio a gwelededd i gerddwyr
- 4.4.6 Tynnwyd ffotograffau 4.40 i 4.47 ar hyd y llwybr cerdded ac fe'u dangosir isod.

Ffotograff 4.40 – Troedffyrdd o Orsaf Derminws Fysiau Glynhafod ar hyd Heol Glanaman

Ffotograff 4.41 – Parcio ar droedffordd ar hyd Heol Glanaman

Ffotograff 4.42 – Man croesi heb ei reoli ar Heol Glanaman

Ffotograff 4.43 – Diwedd sydyn i'r droedffordd bresennol ar Heol Glanaman, gyda llwybr troed ar gael gyferbyn a chyfleoedd i groesi'n ddiogel

Ffotograff 4.44 – Man croesi heb ei reoli ar Heol y Mynydd

Ffotograff 4.45 – Parcio ar droedffordd yn lleihau ei lled defnyddiadwy ar hyd Ffordd Fforchaman

Ffotograff 4.46 – Troedffordd gul ar Ffordd Fforchaman, gyda llwybr troed ar gael gyferbyn a chyfleoedd i groesi'n ddiogel

Ffotograff 4.47 – Croesfan a reolir gan signalau ar y B4275 Heol Caerdydd lle mae **Is-lwybr 2 yn ymuno ag **Is-lwybr 1** (i Ysgol Gymunedol Aberdâr)**

5. Arolygon Cerddwyr / Traffig

- 5.1 Mae Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr yn nodi: Lle mae angen croesi ffyrdd, argymhellir y dylid ystyried argaeledd cyfleusterau croesi megis llochesi canolog, croesfannau cerddwyr neu arwyddion traffig. Lle nad oes cyfleusterau croesi, dylai asesiad risg y llwybr ystyried pob croesfan ffordd ofynnol, gan gofio cyflymder a llif traffig, llinellau gweld ac ati.
- 5.2 Os oes angen croesi ffyrdd dylai fod:
- Digon o fylchau yn llif y traffig a'r llinellau gweld i ganiatáu digon o gyfleoedd i groesi'n ddiogel. Dylai'r dadansoddiad amser bwlch gael ei ddefnyddio lle bo angen **neu**
 - Llochesi i gerddwyr **neu**
 - Cyfleusterau croesi (e.e. sebra, pelican, pâl ac ati) **neu**
 - Cyfnod cerddwyr wrth y goleuadau traffig **neu**
 - Hebryngwr Croesfan Ysgol.
- 5.3 Os oes angen croesi ffordd dylai'r gweledd yn y lleoliad ganiatáu i gerbyd stopio, o ystyried cyflymder yr 85fed canradd (y cyflymder y mae 85% o'r cerbydau'n teithio islaw) o'r llif traffig. Dylid cymryd pellteroedd stopio cerbydau fel y rhai a nodir yn Rheolau'r Ffordd Fawr. Mewn llawer o ardaloedd gwledig, mae'n debygol y bydd angen arfer barn barhaus. Ni all unrhyw feini prawf ddarparu'r holl arweiniad nac atebion i bob sefyllfa bosibl.
- 5.4 Os oes rhaid croesi ffyrdd i ddefnyddio troedffordd neu i wella llinellau gweld, efallai y bydd angen rhoi cyngor ar fannau croesi diogel. Ar rai ffyrdd gwledig efallai na fydd y droedffordd yn barhaus.
- 5.5 Bydd yn rhaid gwneud dyfarniad gwybodus ynghylch argaeledd mannau "cam i lawr".
- 5.6 Gellir asesu pa mor anodd yw croesi safle drwy ystyried nifer y bylchau yn llif y traffig sy'n dderbyniol i gerddwyr. Gall traffig sy'n llifo'n rhydd greu bylchau ar hap ac yn weddol aml, ond mae cyflymderau'n tueddu i fod yn uwch, a byddai angen i fylchau fod yn hirach er mwyn croesi'r ffordd yn ddiogel.
- 5.7 Mae bwlch derbyniol o ran croesi o un ochr y ffordd i'r llall yn amrywio rhwng pob person. Bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad. Efallai y bydd angen bylchau mwy o tua 10 i 12 eiliad ar rai eraill.
- 5.8 Argymhellir bod yr arolwg yn cofnodi nifer y bylchau ym mhob cyfnod o 5 munud sy'n hwy nag amser croesi'r ffordd, gan ddefnyddio un metr yr eiliad fel y cyflymder cerdded. Mae pedwar bwlch ym mhob cyfnod o 5 munud yn dynodi ffordd y gellir ei chroesi heb ormod o oedi. Gallai bylchau hirach fod wedi'u dosbarthu'n fylchau lluosog yn hytrach nag 1 bwlch yn unig.
- 5.9 Mae'r Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr – Mehefin 2014 yn amlinellu'r hyn sydd ei angen wrth asesu Llif Traffig ar Ffyrrdd.

- 5.9.1 Ystyr llif traffig isel yw ffyrdd sydd â llif traffig o dan 400 o gerbydau mewn cyfnod o awr; llif traffig canolig yw ffyrdd sydd â llif traffig rhwng 400 ac 840 cerbyd yr awr; a llif traffig trwm yw ffyrdd sydd â llif traffig o dros 840 o gerbydau yr awr.
- 5.9.2 Bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad. Ystyrir bod pedwar bwlch o'r fath o fewn cyfnod o 5 munud yn dderbyniol. Ar gyfer yr adroddiad hwn, rydym wedi defnyddio 6 eiliad a lle mae'r bwlch yn fwy na neu'n hafal i 12 eiliad mae hyn wedi'i gyfrif fel 2 neu fwy o fylchau.
- 5.10 Daeth yr asesiad cerdded i'r casgliad naill ai:
- Bod y llwybrau troed yn rhai sydd wedi'u cysylltu'n dda, gyda chyfleusterau croesi digonol (rhai wedi'u rheoli a heb eu rheoli) a chyfnodau cerddwyr wrth oleuadau traffig i gerddwyr allu croesi'n ddiogel, **neu**
 - Lle nad oes cyfleusterau croesi, mae'r asesiad wedi ystyried llif traffig, cyflymder traffig a llinellau gweld, ac/neu a oes mannau camu i lawr ar gael i ganiatáu i gerddwyr aros nes bydd yr amodau'n ddiogel i groesi.

O ganlyniad, ni ofynnwyd am ragor o wybodaeth am lifoedd traffig na gwybodaeth arolwg bylchau.

6. Materion Cymdeithasol

- 6.1 Ar ran o'r llwybr troed ar hyd Heol Cwm-bach am tua 950m (rhwng pen gogledd-orllewinol Cwm-bach a Heol Tŷ-Draw) nid oes fawr ddim adeiladau na nodweddion naturiol, ac eithrio eiddo achlysurol, traffig sy'n mynd heibio neu gerddwyr eraill. Mae'r llwybr troed wedi'i oleuo'n dda, ond byddai'n fuddiol pe bai coed a llystyfiant yn cael eu clirio i wella cysur cerddwyr, lled defnyddiadwy a lefelau goleuo - gweler **ffotograff 6.1** isod.

Ffotograff 6.1 – Heol Cwm-bach rhwng Cwm-bach a Heol Tŷ-Draw

- 6.2 Mae darn byr o droedffordd ar hyd lôn ochr ac isffordd rhwng Heol Cwm-bach a Chanolfan Hamdden Sobell. Mae'r isffordd wedi'i goleuo ac 'ar gael' yn cael ei defnyddio bob dydd gan ddisgyblion a cherddwyr eraill. Dylid nodi bod llwybr arall 'ar gael' o Heol Cwm-bach, ar hyd Heol Abernant, llwybr troed i Ganolfan Hamdden Sobell, gan ymuno â'r prif lwybr wrth y bont droed i Stryd y Dug, **gweler llun 6.2** isod.

Ffotograff 6.2 – Cyswllt tanffordd rhwng Heol Cwm-bach a Chanolfan Hamdden Sobell

- 6.3 Efallai y bydd materion eraill nad ydynt yn amlwg o asesiad ar droed, y byddai grwpiau defnyddwyr eraill yn eu nodi. Byddai angen i'r awdurdod lleol ystyried yr agweddau hyn gyda'r Heddlu ac asiantaethau diogelu eraill.

7. Data Gwrthdrawiadau

- 7.1 Ymchwiliwyd i ddata gwrthdrawiadau cerddwyr ar gyfer y 5 mlynedd rhwng 2020 a 2024 (wedi'u dilysu) trwy Crashmap.co.uk a data Gwrthdrawiadau Ffyrdd a Gofnodwyd gan yr Heddlu. Sylwch fod y Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr yn ei gwneud yn ofynnol i aseswyr ymgorffori 3 blynedd o hanes gwrthdrawiadau wrth asesu llwybr.
- 7.2 Mae'r data gwrthdrawiadau wedi cael ei ymchwilio yn ystod yr amseroedd y byddai plant ysgol yn cerdded y llwybr i nodi amodau traffig arferol yn ystod yr amser. Mae'r amseroedd hyn wedi'u nodi'n 07:00 – 09:30 ar gyfer taith yn y bore, a 14:30 – 17:00 ar gyfer taith yn y prynhawn..
- 7.3 Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr ar hyd unrhyw un o'r llwybrau yn ystod y cyfnod a aseswyd.

8. Trosolwg Llwybr

8.1 **Prif Lwybr** - Cylchfan Cwm-bach i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru

- 8.1.1 Mae'r llwybr o fewn terfynau cyflymder 40/30/20mya.
- 8.1.2 Mae darnau di-dor o droedffordd mewn cyflwr rhesymol ar hyd y llwybr.
- 8.1.3 Mae lled y llwybrau troed yn cael eu lleihau oherwydd coed sy'n hongian a llystyfiant wedi gordyfu ar hyd rhannau o'r llwybr ar y ddwy ochr i Heol y Gamlas a Heol Cwm-bach. Mae angen gwaith cynnal a chadw parhaus i wneud y mwyaf o led llwybrau troed a sicrhau y gall cerddwyr fynd heibio i'w gilydd yn ddiogel.
- 8.1.4 Mae croesfan lydan wrth fynedfa ac allanfa Gorsaf Betrol Texaco ar hyd Heol y Gamlas. Mae llwybr troed ar ochr ogleddol y ffordd gerbydau sydd 'ar gael' ac sydd â phellter croesi byrrach. Mae gweledd yn dda ac mae cyfleoedd croesi yn bodloni'r meini prawf a amlinellir yn y Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr.
- 8.1.5 Mae tystiolaeth bod arglawdd wedi cwmpo yn y gorffennol dros ran fer o'r llwybr ar hyd Heol Cwm-bach, ac mae'n ymddangos ei fod wedi'i unioni yn dilyn lleihau lled y llwybr troed a chyflwyno cwrbyn uchel y tu ôl i'r droedffordd. Dylid monitro'r arglawdd ymhellach a chynnal lled y llwybr troed.
- 8.1.6 Mae darnau o droedffordd ar hyd ochr dde-orllewinol Heol Cwm-bach lle mae lled y llwybr troed yn lleihau. Mae angen gwaith cynnal a chadw parhaus i wneud y mwyaf o led troedffordd; fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd angen i gerddwyr gamu i'r ffordd gerbydau i fynd heibio ei gilydd yn y lleoliad hwn. Mae'r gweledd yn dda ac roedd digon o fylchau mewn traffig sy'n bodloni'r meini prawf a amlinellir yn y Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr.
- 8.1.7 Mae rhannau ar hyd Stryd Caerloyw, Stryd Seymour, Heol Gadlys a Heol Glan lle mae biniau olwynion yn cyfyngu ar led y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio. Fodd bynnag, bydd newid arfaethedig yn y dull casglu gwastraff - o gasglu biniau ar olwynion i fagiau du - yn helpu i leihau nifer y rhwystrau ar y droedffordd.
- 8.1.8 Mae cerbydau'n parcio ar y llwybrau troed ar hyd Heol y Gamlas, Heol Gadlys a Heol Glan a all hefyd effeithio ar llwybrau cerdded. Mae carfanau plismona cymdogaeth leol yn gweithio gyda thrigolion i helpu i leihau'r risgiau i gerddwyr gan gerbydau sydd wedi'u parcio fan hyn a fan draw.
- 8.1.9 Mae goleuadau stryd ar hyd y llwybr, er bod angen gwaith cynnal a chadw parhaus ar goed mewn rhai ardaloedd i sicrhau nad yw lefelau golau yn cael eu peryglu.
- 8.1.10 Ymchwiliad i wrthdrawiadau cerddwyr wedi'i wneud rhwng 2020 a 2024. Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr yn ystod yr amseroedd a aseswyd.
- 8.1.11 Ar ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod yr amodau a arsylwyd yn darparu amgylchedd diogel i gerddwyr groesi. Aseswyd bod risg isel o wrthdaro rhwng cerbydau / cerddwyr, a nodwyd bod digon o fylchau croesi i gydymffurfio â Chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr. Ar adeg yr ymweliad safle, pan welwyd cerddwyr yn croesi, roeddent yn gallu gwneud hynny heb unrhyw drafferthion.

8.1.13 Mae cyfleusterau croesi wedi'u rheoli yn y lleoliadau canlynol:

- Croesfan â Signalau – Heol y Gamlas (i'r gogledd o Heol y Bont).
- Croesfan â Signalau – Ar y ffordd fynediad i'r Safle Hamdden.
- Croesfan â Signalau - Stryd Seymour, cyn y Stryd Fawr.
- Croesfan Sebra – Heol Gadlys i'r dwyrain o Stryd Morgan.
- Croesfan â Signalau – Heol Gadlys cyn Heol Glan

8.1.14 Mae dwy ran o droedffordd ar hyd y llwybr lle nad oes unrhyw adeiladau na nodweddion naturiol; fodd bynnag, mae'r ddwy wedi'u goleuo'n dda ac yn cael eu defnyddio'n dda gan draffig sy'n mynd heibio a cherddwyr eraill. Byddai'r darn o lwybr troed tua 950m ar hyd Heol Cwm-bach rhwng pen gogledd-orllewinol Cwm-bach a Heol Tŷ-Draw yn elwa o glirio coed a llystyfiant i wella cysur cerddwyr a lefelau goleuo a gwella'r lled defnyddiadwy. Mae angen monitro'r darn tua 60m o dan y rheilffordd, sy'n cysylltu Heol Cwm-bach â Chanolfan Hamdden Sobell, yn rheolaidd i sicrhau bod y goleuadau'n gweithio.

8.1.15 Ni thybiwyd bod angen data traffig a dadansoddiad bwlch croesi cerddwyr, gan ei bod yn ymddangos bod digon o groesfannau wedi'u rheoli ar gyfer cerddwyr sy'n dymuno croesi'r prif ffyrdd ar y llwybr cerdded.

8.2 Is-lwybr 1 – Abercwmboi i Ysgol Gymunedol Aberdâr

- 8.2.1 Mae'r llwybr o fewn terfynau cyflymder 20mya, 30mya a 40mya (gan groesi'r A4059).
- 8.2.2 Mae darnau di-dor o droedffordd mewn cyflwr rhesymol ar hyd y llwybr.
- 8.2.3 Mae yna enghreifftiau o gerbydau'n parcio ar y llwybrau troed ar hyd rhannau o'r llwybr a all hefyd effeithio ar lefelau cysur cerddwyr. Mae carfanau plismona cymdogaeth leol yn gweithio gyda thrigolion i helpu i leihau'r risgiau i gerddwyr gan gerbydau sydd wedi'u parcio fan hyn a fan draw.
- 8.2.4 Gwelwyd bod coed yn hongian dros rannau lleol o'r llwybr troed ar hyd y llwybr. Mae angen gwaith cynnal a chadw parhaus i ehangu lled y llwybr troed a sicrhau y gall cerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddiogel.
- 8.2.5 Mae goleuadau stryd ar hyd y llwybr, er bod angen gwaith cynnal a chadw parhaus ar goed mewn rhai ardaloedd i sicrhau nad yw lefelau golau yn cael eu peryglu.
- 8.2.6 Mae ymchwiliad i wrthdrawiadau cerddwyr wedi'i gynnal rhwng 2020 a 2024. Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr yn ystod yr amseroedd a aseswyd.
- 8.2.7 Ar ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod yr amodau a arsylwyd yn darparu amgylchedd diogel i gerddwyr groesi. Aseswyd bod risg isel o wrthdaro rhwng cerbydau / cerddwyr, a nodwyd bod digon o fylchau croesi i gydymffurfio â Chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr. Ar adeg yr ymweliad safle, pan welwyd cerddwyr yn croesi, roeddent yn gallu gwneud hynny heb unrhyw drafferthion.
- 8.2.8 Nid oes unrhyw feysydd o bryder am ymddygiad gwrthgymdeithasol yn ystod yr ymweliad safle ar hyd yr Is-lwybr.
- 8.2.9 Mae cyfleusterau croesi wedi'u rheoli yn y lleoliadau canlynol:
- Croesfan Sebra – Teras Trem y Parc (ger y gyffordd â Stryd Cromer).
 - Croesfan Sebra – Ar y B4375 Heol Caerdydd gyferbyn â Chlwb Snwcer y Cue.
 - Croesfan Sebra – Ar y B4375 Heol Caerdydd (ger y gyffordd â Stryd Gwawr).
 - Croesfan â Signalau – Ar y B4375 Heol Caerdydd (ger y gyffordd â Stryd y Clwb).
 - Croesfan â Signalau – Croesfan dau gam dros yr A4059 ar y gylchfan gyda'r B42875.
- 8.2.10 Ni thybiwyd bod angen data traffig a dadansoddiad bwlch croesi cerddwyr, gan ei bod yn ymddangos bod digon o groesfannau wedi'u rheoli ar gyfer cerddwyr sy'n dymuno croesi'r prif ffyrdd ar y llwybr cerdded.

8.3 **Is-llwybr 2** – Gorsaf Derminws Glanhafod i'r B4275 Heol Caerdydd (gan ymuno ag **Is-llwybr 1** i Ysgol Gymunedol Aberdâr)

- 8.3.1 Mae'r llwybr o fewn terfyn cyflymder 20mya.
- 8.3.2 Mae darnau di-dor o droedffordd mewn cyflwr rhesymol ar hyd y llwybr. Ar adeg yr ymweliad safle, lle'r oedd yn ofynnol i gerddwyr groesi i lwybrau troed cysylltiol, roeddent yn gallu gwneud hynny heb unrhyw drafferthion.
- 8.3.3 Mae yna enghreifftiau o gerbydau'n parcio ar y llwybrau troed ar hyd rhannau o'r llwybr a all hefyd effeithio ar lefelau cysur cerddwyr. Mae carfanau plismona cymdogaeth leol yn gweithio gyda thrigolion i helpu i leihau'r risgiau i gerddwyr gan gerbydau sydd wedi'u parcio fan hyn a fan draw.
- 8.3.4 Gwelwyd bod coed yn hongian dros rannau lleol o'r llwybr troed ar hyd y llwybr. Mae angen gwaith cynnal a chadw parhaus i ehangu lled y llwybr troed a sicrhau y gall cerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddiogel.
- 8.3.5 Mae goleuadau stryd ar hyd y llwybr, er bod angen gwaith cynnal a chadw parhaus ar goed mewn rhai ardaloedd i sicrhau nad yw lefelau golau yn cael eu peryglu.
- 8.3.6 Mae ymchwiliadau i wrthdrawiadau cerddwyr wedi'u cynnal rhwng 2020 a 2024. Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr yn ystod yr amseroedd a aseswyd.
- 8.3.7 Ar ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod yr amodau a arsylwyd yn darparu amgylchedd diogel i gerddwyr groesi. Aseswyd bod risg isel o wrthdaro rhwng cerbydau / cerddwyr, a nodwyd bod digon o fylchau croesi i gydymffurfio â Chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr. Ar adeg yr ymweliad safle, pan welwyd cerddwyr yn croesi, roeddent yn gallu gwneud hynny heb unrhyw drafferthion.
- 8.3.8 Nid oedd unrhyw feysydd o bryder am ymddygiad gwrthgymdeithasol yn ystod yr ymweliad safle ar hyd y llwybr.
- 8.3.9 Mae cyfleusterau croesi wedi'u rheoli yn y lleoliadau canlynol:
- Croesfan Sebra – Ar y B4375 Heol Caerdydd gyferbyn â Chlwb Snwcer y Cue.
- 8.3.10 Ni thybiwyd bod angen data traffig a dadansoddiad bwlch croesi cerddwyr, gan ei bod yn ymddangos bod digon o groesfannau wedi'u rheoli ar gyfer cerddwyr sy'n dymuno croesi'r prif ffyrdd ar y llwybr cerdded.

9. Casgliad ac Argymhellion

9.1 **Prif Lwybr** - Cylchfan Cwm-bach i Ysgol Uwchradd Sant Ioan Fedyddiwr yr Eglwys yng Nghymru

9.1.1 Mae'r llwybr yn bodloni'r meini prawf ac ystyrir ei fod ar gael i'w gerdded yn unol â chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr.

9.1.2 Dylid ystyried gwelliannau pellach i'r llwybr cerdded i wella amodau ar gyfer defnyddwyr y llwybr ac er mwyn i'r llwybr ddod ar gael, mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

- Mae lled y llwybrau troed yn cael eu lleihau oherwydd coed sy'n hongian a llystyfiant wedi gordyfu ar y ddwy ochr i Heol y Gamlas a Heol Cwm-bach. Mae angen gwaith cynnal a chadw i ehangu lled y llwybr troed a sicrhau y gall cerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddiogel.

9.1.3 Gellid ystyried gwelliannau pellach i'r llwybr cerdded i wella amodau ar gyfer defnyddwyr y llwybr. Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

- Monitro cyflwr coed a dail sy'n hongian. Lle mae coed a/neu ddail yn hongian neu'n ymledu i lwybrau troed, dylid torri'r ardaloedd hyn yn ôl i wella'r lled defnyddiadwy, llinellau gweld a gwyliadwriaeth naturiol. Yn ogystal â hyn, dylid symud malurion dail oddi ar lwybrau troed pan fo angen.
- Monitro rhwystrau troedffyrdd. Lle mae lled llwybrau troed yn parhau i gael ei gyfyngu gan fagiau bin a cheir wedi'u parcio, dylid gweithredu ar y cyd ag Adran briodol y Cyngor / carfanau plismona cymdogaeth leol.

9.2 **Is-lwybr 1** – Abercwmboi i Ysgol Gymunedol Aberdâr

9.2.1 Mae'r is-lwybr yn bodloni'r meini prawf ac ystyrir ei fod ar gael i gerdded yn unol â chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr.

9.2.2 Gellid ystyried gwelliannau pellach i'r llwybr cerdded i wella amodau ar gyfer defnyddwyr y llwybr. Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

- Monitro cyflwr coed a dail sy'n hongian. Lle mae coed a/neu ddail yn hongian neu'n ymledu i lwybrau troed, dylid torri'r ardaloedd hyn yn ôl i wella'r lled defnyddiadwy, llinellau gweld a gwyliadwriaeth naturiol. Yn ogystal â hyn, dylid symud malurion dail oddi ar lwybrau troed pan fo angen.
- Monitro rhwystrau troedffyrdd. Lle mae lled llwybrau troed yn parhau i gael ei gyfyngu gan fagiau bin a cheir wedi'u parcio, dylid gweithredu ar y cyd ag Adran briodol y Cyngor / carfanau plismona cymdogaeth leol.

9.3 **Is-lwybr 2** – Gorsaf Derminws Glanhafod i'r B4275 Heol Caerdydd (gan ymuno ag **Is-lwybr 1** i Ysgol Gymunedol Aberdâr)

9.3.1 Mae'r is-lwybr yn bodloni'r meini prawf ac ystyrir ei fod ar gael i gerdded yn unol â chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr.

9.3.2 Gellid ystyried gwelliannau pellach i'r llwybr cerdded i wella amodau ar gyfer defnyddwyr y llwybr. Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

- Monitro cyflwr coed a dail sy'n hongian. Lle mae coed a/neu ddail yn hongian neu'n ymledu i lwybrau troed, dylid torri'r ardaloedd hyn yn ôl i wella'r lled defnyddiadwy, llinellau gweld a gwyliadwriaeth naturiol. Yn ogystal â hyn, dylid symud malurion dail oddi ar lwybrau troed pan fo angen.
- Monitro rhwystrau troedffyrdd. Lle mae lled llwybrau troed yn parhau i gael ei gyfyngu gan fagiau bin a cheir wedi'u parcio, dylid gweithredu ar y cyd ag Adran briodol y Cyngor / carfanau plismona cymdogaeth leol.

REDSTART

Quest House
St Mellons Business Park
Fortran Rd, St. Mellons
Cardiff
CF3 0EY

www.redstartwales.com

